

ชื่อเรื่อง : นวัตกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ด้วยกระบวนการจิตตนิยามเชิงพุทธ เพื่อลดภาวะเสี่ยงเบาหวาน

ผู้วิจัย : นางสาวดวงดาว สารัตน์

ปริญญา : ปรัชญาคุณภิวัตน์ (นวัตกรรมการพัฒนาท้องถิ่น)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.อวยชัย วัฒนา
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวกิจ ศรีปัดดา

ปีการศึกษา : 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1) ศึกษาพัฒนาการการเกษตรและสุขภาพในชุมชนตำบลหนองหิน อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด 2) สร้างนวัตกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ด้วยกระบวนการจิตตนิยามเชิงพุทธเพื่อลดภาวะเสี่ยงเบาหวาน 3) ทดลองใช้และประเมินผลนวัตกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ด้วยกระบวนการจิตตนิยามเชิงพุทธ การวิจัยมี 3 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 ศึกษาพัฒนาการการเกษตรและสุขภาพในชุมชน เก็บข้อมูลจากตัวแทนสมาชิกในครัวเรือน จนท.โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เกษตรตำบล ประชาชนชุมชน แกนนำต้นแบบการกิน กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มป่วยเบาหวานรวม 80 คน ด้วยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา และใช้แบบประเมินคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก ขั้นที่ 2 สร้างนวัตกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ด้วยกระบวนการจิตตนิยามเชิงพุทธเพื่อลดภาวะเสี่ยงเบาหวาน ด้วยการนำความจริงที่ค้นพบจากขั้นตอน ที่ 1 มาออกแบบนวัตกรรมกลุ่มเป้าหมายคือ แกนนำครัวเรือน ประชาชน และจิตอาสา รวม 30 คน จัดประชุมเชิงปฏิบัติการและระดมสมอง ศึกษาฐาน ถอดบทเรียนและลงมือปฏิบัติ ขั้นที่ 3 เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยนำนวัตกรรมจากการวิจัยขั้นตอนที่ 2 มาทดลองใช้และประเมินผล กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกภาคครัวเรือนที่สมัครใจเข้าร่วม จำนวน 28 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า 1) วัฒนาการทางการเกษตรและสุขภาพของพื้นที่ตำบลหนองหิน อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งเป็น 3 ยุค 1.1) ยุคเกษตรพึ่งพาธรรมชาติหรือเกษตรความเชื่อ (ก่อนพ.ศ. 2512 – 2517) สภาพที่ดินยังอุดมสมบูรณ์ ดำรงชีวิตและประกอบอาชีพด้วยการพึ่งพาธรรมชาติ การเจ็บป่วยด้วยโรคเบาหวานไม่มี 1.2) ยุคเกษตรอุตสาหกรรม (พ.ศ. 2518 – 2551) เป็นการเกษตรทำลายธรรมชาติ มีการใช้ปุ๋ยและสารเคมีจนดินเสื่อมคุณภาพ ประชาชนส่วนใหญ่

ไม่สนใจทำอาชีพเกษตรกรรม มีการเจ็บป่วยด้วยโรคเบาหวานเพิ่มขึ้น 1.3) ยุคเกษตรพอเพียงและเกษตรฟื้นฟูธรรมชาติ (พ.ศ. 2552 – ปัจจุบัน) เป็นการเกษตรที่เน้นทำเพื่อสุขภาพ ลดการใช้ปุ๋ยและสารเคมี มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกินด้วยกระบวนการพัฒนาคนจากด้านในจิตใจตามแนวจิตตปัญญาศึกษาเชิงพุทธสามารถจัดการเบาหวานได้โดยชุมชน 2) นวัตกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ด้วยกระบวนการจิตตนิยามเชิงพุทธเพื่อลดภาวะเสี่ยงเบาหวาน คือกระบวนการพัฒนาคนจากภายในจิตใจและจัดการความรู้แบบมีส่วนร่วม มี 2 หน่วย คือ 2.1) พฤติกรรมการผลิตเกษตรอินทรีย์ 2.2) พฤติกรรมการบริโภคอาหารลดเสี่ยงเบาหวาน 3) การทดลองและประเมินผลนวัตกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ด้วยกระบวนการจิตตนิยามเชิงพุทธเพื่อลดภาวะเสี่ยงเบาหวานพบว่ากลุ่มทดลองมีความรู้อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 89.29 เจตคติ อยู่ในระดับมากคิดเป็นค่าคะแนนระดับ 4.27 ด้านการปฏิบัติเหมาะสมเพิ่มขึ้น ปรับเปลี่ยนนิสัยการกิน ด้านภาวะเสี่ยงเบาหวานพบว่า ดัชนีมวลกาย รอบเอว ระดับความดันโลหิต และระดับน้ำตาลในเลือด ลดลงร้อยละ 100 ทุกข้อบ่งชี้ พบว่าระดับน้ำตาลในเลือดลดลงถึงระดับปกติคิดเป็นร้อยละ 84.61 ค่าความพึงพอใจของครัวเรือนโดยรวมอยู่ในระดับมากคิดเป็น ร้อยละ 93.14

คำสำคัญ : จิตตนิยาม, จิตตปัญญาศึกษา, การจัดการความรู้, เกษตรอินทรีย์, ภาวะเสี่ยงเบาหวาน

Title : An Innovation for Organical Agriculture Development Via
Buddist Psychic Law Working Process to Reduce Diabetes Risk

Author : Duangdown Sarat

Degree : Doctor of Philosophy (Innovation for Local Development)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisors : Dr.Uaychai Wata
Associate Professor Suwakit Sripathar

Year : 2017

ABSTRACT

This research is Mixed Methods Research aims to 1) study Organic Agriculture and well-being in Nhong Hin community, Muangsuang District, Roi Ed Province 2) to create An Innovation for Organic Agriculture Development via Buddhist psychic law working process to reduce diabetes risk 3) to evaluate results of Organic Agriculture Development via Buddhist psychic law working Process The research divided in to 3 steps, the 1st was studying in Organic Agriculture and people well-being by particularly picking such families represents, Health Promoting Hospital's officers, Agricultural Extension Officers, community's philosophers, ingestion models 'mainstays, risk groups and Diabetes patients group of 80 persons The data was collected and analyzed by mean of content analysis interviewing according to World Health Organization forms, The 2nd was to apply an innovation for organic agriculture development via Buddhist Psychic law working process to reduce Diabetes risk, The real data from the 1st step had been planed, target groups were families represents ; philosophers and volunteers with total of 30 persons had set operational conferences and brainstormed, study inspected, lesson learned and raising performed to be innovations. The 3rd step was quasi-experiment research Application of 2nd step found innovations with voluntary groups of household members, the participant were 28 persons, collected data by using questionnaires and analysed by using percentile statistics information.

The research results were as follows 1) The evaluation of agriculture and well-being evolutions of Nhonghin Sub-district, Muangsuang District, Roi Ed Province divided in to 3 periods 1.1) Natural Dependency Agriculture period or Confidence Agriculture (Befor. B.E.

2512 - 2517) with fertile condition soil. People could live and earn with natural dependency thus there was no Diabetes. 1.2) Industrial Agriculture (B.E. 2518 - 2551) the agriculture which had ruined nature, using fertilizers and chemist substances that deterated Soil. Almost people ignored agricultural careers, There were more Diabetes patients. 1.3) Sufficiency economy period and natural rehabilitation period (B.E. 2552 – present) This is the health emphasized agriculture; period fertilizers and chemist substances using were reduced. People have been varied from ingestion behaviors with human development process through mental follow Buddhist Psychic law Working Process could constrain Diabetes with community. 2) Organic Agriculture Development Innovations with Buddhist Psychic law Working Process to Reduce Diabetes Risk has been applied. There are 2 difference curriculum units; 2.1) Organic agriculture producing behavior 2.2) Consuming behavior to reduce Debates risk 3) To test and evaluate results of organic agriculture innovational with Buddhist Psychic law working process results to reduce Diabetes Risk found that The experiment group gain high knowledge level at 89.29 %, great attitude level at 4.27, optimized conducting behavior such as improve themselves in eating behavior. For Diabetes risky condition; it was found that body mass index, waistline, blood pressure and blood sugar level were reduced 100 %, in all indicators, and found that blood sugar level reduced to be at regular 84.61 %. Satisfaction level of household was high level at 93.141%. Families found external happiness through Organic Agriculture and felt happy through mental aspects; such as bearing, patieny having forgiveness, accepting in realness and truth.

Keywords : Psychic Law, Contemplative Edducati0n, Organical Agriculture, Knowledge Management, Diabetes Risk